

Eesti Puuetega Inimeste Koda

Teie: 22.01.2024 nr 1.5-1.1/178-1

Meie: 8.03.2024 nr 9.2-1.1/24/382-2

Vastus Eesti Puuetega Inimeste Koja pöördumisele

Austatud Eesti Puuetega Inimeste Koja esindajad

Täname Teid pöördumise eest. Vastuseks Teie pöördumises kõrg- ja kutseharidusasutustele ligipääsetavuse kohta tõstatatud probleemide ja väljatoodud ettepanekute osas peame vajalikuks selgitada, et riiklikul tasandil on nii kutse- kui kõrghariduse õpingute toetuseks loodud mitmed õppetoetused ning stipendiumid, mida taotledes saavad nägemispuudega inimesed oma hariduse omandamisega kaasnevaid lisakulusid katta.

Üliõpilastel on võimalus oma õpingutega seotud kulude katmiseks taotleda vajaduspõhist õppetoetust või vajaduspõhist eritoetust. Nii vajaduspõhine õppetoetus kui ka vajaduspõhine eritoetus on mõeldud vähemkindlustatud perekondadest pärit tudengite kõrghariduse omandamisega kaasnevate lisakulude katmiseks. Vajaduspõhise õppetoetuse määramisel võetakse aluseks üliõpilase keskmine sissetulek õppetoetuse taotlemise õppeaastale eelnenud kalendriaastal. Arvesse läheb nii üliõpilase enda kui tema perekonnaliikmete tulumaksuga maksustatav tulu. Käesoleval õppeaastal vajaduspõhise õppetoetuse toetusmäärad kahekordistusid, milleks on 150 eurot (üliõpilase keskmine kuusissetulek pereliikme kohta jääb vahemikku 381,26 - 762,5 eurot), 270 eurot (üliõpilase keskmine kuusissetulek pereliikme kohta jääb vahemikku 190,64 - 381,25 eurot) või 440 eurot (üliõpilase keskmine kuusissetulek pereliikme kohta on kuni 190,63 eurot) kuus. Vajaduspõhine eritoetus on mõeldud neile üliõpilastele, kes jäid vajaduspõhisest õppetoetusest ilma. Vajaduspõhise eritoetuse suurus on 135 eurot kuus. Siinkohal on aga oluline meele pidada, et üliõpilasel ei ole õigust ühtaegu saada nii vajaduspõhist õppetoetust kui ka vajaduspõhist eritoetust. Informatsiooni vajaduspõhise eritoetuse kohta saab otse õppeasutusest. Rohkem infot vajaduspõhise õppetoetuse ja vajaduspõhise eritoetuse kohta leiate Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) [veebilehelt](#).

Kutseõppe tasemeõppe õppekaval statsionaarses õppes õppival õppijal on õigus taotleda 5 õppekuuks kaks korda aastas põhitoetust. Esimese aasta õppijal on see võimalus vaid 1 kord õppeaastas. Põhitoetuse määramisel lähtub kutseõppeasutus õppekorralduseeskirjas sätestatud toetuste määramise ja maksmise tingimustest ja korrast, mille alusel moodustatakse tähtajaliselt esitatud taotlustest paremusjärjestus. Paremusjärjestuse moodustamisel lähtub kutseõppeasutus nõutavast õppemahu täitmisest ja õpilase õppeedukusest. Põhitoetus määratakse õpilastele vastavalt õpilaste paremusjärjestusele. Põhitoetuse suurus on 60 eurot kuus. Rohkem infot põhitoetuse kohta leiate HTMi [veebilehelt](#). Õppija, kelle õpingute jätkamine majandusliku olukorra tõttu on takistatud, saab taotleda ka eritoetust, mille taotlemise tingimused ja kord on kehtestatud kutseõppeasutuse nõukogu poolt ning täpsemat infot saab uurida koolist.

Lisaks erinevatele õppetoetustele toetab riik erivajadusega üliõpilaste kõrghariduse omandamist erivajadusega üliõpilase stipendiumi kaudu. Stipendiumi suurus sõltub üliõpilase puude liigist ja

raskusastmest ning jääb vahemikku 60–510 eurot kuus. Rohkem infot erivajadusega üliõpilaste stipendiumi kohta leiab Haridus- ja Noorteameti [veebilehelt](#).

Toetamaks erivajadustega üliõpilaste õpirännet, on võimalik taotleda lisatoetust Erasmus+ õpirände programmist. Täiendav toetus on mõeldud üliõpilastele, kelle füüsiline, vaimne või tervislik seisund ei võimalda neil osaleda õpirändes ilma täiendava rahalise toetuseta. Taotlemine käib läbi kõrgkooli. Kõrgkool esitab üliõpilase taotluse Erasmus+ Agentuurile enne õpirände algust, vastutades koos üliõpilasega andmete õigsuse eest. Rohkem infot Erasmus+ õpirände ja taotlustingimuste kohta leiab Erasmus + agentuuri [veebilehelt](#).

Lisaks toetustele ja stipendiumitele on üliõpilasel, kellele on määratud kehtiv raske või sügav puue või kes on puudega lapse vanem või hooldaja, õigus taotleda õppekulude hüvitamisest vabastust nii täis- kui ka osakoormusel õppides. Õppetasu maksmisest vabastamist saab taotleda kaks korda aastas, esitades vastav taotlus koos dokumentidega otse õppeasutusele.

Kutseõppe tasemeõppe õppekaval statsionaarses õppes õppivale õppijale hüvitatakse transpordikulud, mille kohta leiab enam infot [siit](#).

Lisaks ülaltoodule, soovitame nägemispuudega õpilasel kindlasti pöörduda ka õppeasutuse poole ning uurida nende poolt pakutavaid võimalusi. Juhime tähelepanu sellele, et kõrgkoolide ja kutseõppeasutuste ning HTM-i vahel sõlmitud halduslepingutest tulenevalt on õppeasutustel kohustus toetada erivajadustega õpilasi õppetöös, õppevahendite hankimisel ning sobiva õppekeskkonna loomisel. Samuti on koolid kohustatud väärtustama õppeprotsessis õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetatavat õpikäsitlust ning võimaldama paindlikku õppekorraldust. Seetõttu soovitame nägemispuudega üliõpilastel pöörduda otse õppeasutuse poole, et kokkuleppel kooli, õpetajate ja õppejõududega kohandada neile pakutavat õpet vastavalt nende vajadustele.

Alates käesolevast aastast on Haridus- ja Teadusministeeriumi käivitunud Euroopa Sotsiaalfondi toel tegevuse „Kõrghariduse kvaliteet ja rahvusvahelistumine“, mille eesmärk on järgneva 6 aasta jooksul toetada erinevate ühistegevuste kaudu kõrgkoolide õpetamissuutlikkust ja -paindlikkust. Kõrghariduse kvaliteedi parendamisel pööratakse tähelepanu ka puudega üliõpilaste hakkamasaamisele kõrghariduses ning võimalik on planeerida vastavateemalisi koolitusi kõrgkoolide töötajatele. Tegevuse raames on plaanis korraldada erinevaid koolitusi kõrgkoolide õppejõududele õpetamisalaste oskuste arendamiseks sh erinevate õppijate vajadustest ja võimekustest lähtuvat koolitused. Näiteks erivajadustega üliõpilaste nõustajatele suunatud koolitused, mis keskenduvad erivajaduse spetsiifikast lähtuvalt õppijaga arvestamisele, õppele ligipääsule, sobiva õpikeskkonna kohandamisele, erinevatele tasanditel juhendite väljatöötamisele jne.

Käesolevasse aastasse on kavandatud uuring, mille käigus analüüsitakse kutseõppe tasemeõppe õppekavasid, leidmaks võimalusi paindlikuks õppe pakkumiseks tuge vajavatele õppijatele sh nägemispuudega õppijatele ning leida võimalusi laiendada tuge vajavate õppijate võimalusi kutseharidust omandada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Margus Haidak
osakonnajuhataja

Hemminki Otstavel 735 3015, hemminki.otstavel@hm.ee